ႏိုင္ငံသစ္မ်ား

၁၉၉၀ ခုႏွစ္ေနာက္ပိုင္းမွာ ႏိုင္ငံသစ္ ၃၃ ႏိုင္ငံေပၚထြန္းလာပါေရ။ အမ်ားစုကေတာ့ ဆိုဗီယက္ျပည္ေထာင္စုနန္႕
ယူဂိုဆလားဗီးယားႏိုင္ငံျပိဳကဲြမွဳ၏ အက်ိဳးဆက္ေၾကာင့္ ျဖစ္ပါေရ။
၁၉၉၁ခုႏွစ္ေနာင္းပိုင္း
ဆိုဗီယက္ျပည္ေထာင္စုျပိဳကြဲလုိ႕ လပိုင္းအနည္းငယ္အတြင္းမွာပဲ ႏိုင္ငံေပါင္း ၁၅
ႏိုင္ငံက လြတ္လပ္ေရးကို
ေၾကညာလုိက္ၾကတပါေရ။ ယင္းႏိုင္ငံတိကေတာ့

၁။ အာေမးနီးယား
၂။ အဇာဘုိင္ဂ်န္
၃။ ဘယ္လာရုစ္
၄။ အက္စ္တုန္းနီးယား
၅။ ေဂ်ာ္ဂ်ယာ
၆။ ကာဇက္စတန္
၇။ ကာဂ်စ္စတန္
၈။ လတ္ဗီးယား
၉။ လီသူယမ္းနီးယား
၁၀။ ေမာ္ဒိုဗာ
၁၁။ ရုရွား
၁၂။ တာဂ်စ္ကီစတန္
၁၃။ တာခ္မန္နစ္စတန္
၁၄။ ယူကရိန္း
၁၅။ အူစဘတ္ကစ္စတန္ ရွိ႕ျဖစ္ပါေရ။

ယူဂိုဆလားဗီးယားႏိုင္ငံကနိန္ျပီးေကေလ့ ၁၉၉၀ ဝန္းက်င္ႏွစ္တိမွာ ႏိုင္ငံေပါင္း ၅ ႏိုင္ငံျဖစ္သြားပါေရ။
(အဂၤလိပ္မွာဆိုေက ႏိုင္ငံ ၇ ႏိုင္ငံျဖစ္သြားပါပ်ာယ္။) ေဘာ့စနီးယားနာင့္
ဟာဇီဂိုးဗီးယားက ၁၉၉၂ ခုႏွစ္
ေဖေဖာ္ဝါရီလ ၂၉ ရက္ေန႕မွာလည္းေကာင္း၊ ခရိုးေအးရွားက ၁၉၉၁ခုႏွစ္ ဂ်ဳိလ
၂၅ရက္ေန႕မွာလည္းေကာင္း
အသီးသီးႏိုင္ငံအသစ္အျဖစ္ ရပ္တည္လာၾကတပါေရ။ မက္စီဒိုးနီးယားကလည္း ၁၉၉၁ ခုႏွစ္ စက္တင္ဘာလ ၈
ရက္ေန႕မွာ လြတ္လပ္ေရး ေၾကညာခပါေရ။ ေယေကေလ့ ကုလသမဂၢ က ၁၉၉၃ ခုႏွစ္အထိ အသိအမွတ္မျပဳခပါ။
ယင္းပိုင္ပ်ာယ္ ရုရွားနန္႕ အေမရိကန္ျပည္ေထာင္စုရို႕ကလည္း ၁၉၉၄ ခုႏွစ္ ေဖေဖာ္ဝါရီလကမွ
အသိအမွတ္ျပဳခပါေရ။ ဆားဘီးယားနန္႕ မြန္တီနီဂရိုး ကလည္း ၁၉၉၂ခုႏွစ္ ဧျပီလ ၁၇ ရက္ေန႕၊ ဆလိုဗင္းနီးယားက
၁၉၉၁ ခုႏွစ္ ဂ်ဳိလ ၂၅ရက္ ရွိ႕မွာ လြတ္လပ္ေသာႏိုင္ငံအျဖစ္ အသီးသီးေၾကညာခၾကတပါေရ။

(လြန္ခဲ့ေရ ၂ ႏွစ္ေလာက္က ဖတ္လုိက္ရေရ New York Timesသတင္းစာ
ေဆာင္းပါးတစ္ခုကိုလည္း ေအာက္နိရာမွာ

အလ်ဥ္းသင့္လို႕ တင္ျပခ်င္ပါေရ။ အထက္ေဖာ္ျပခဲ့ေရ ႏိုင္ငံတိထဲက
ႏိုင္ငံႏွစ္ခုအေႀကာင္းပါ။ ယင္းေဆာင္းပါးအရ
ႏိုင္ငံ ၂ႏိုင္ငံ ကြဲကတ္ေတခါ စားေသာက္ဆိုင္တစ္ဆိုင္ေရ ယင္းႏွစ္ႏိုင္ငံကိုခဲြလုိက္ေတ
နယ္စပ္မ်ဥ္းေႀကာင္းထက္မွာ
လားက်ပါေရလတ္။ ဆိုင္၏ တစ္ပိုင္းက တစ္ႏိုင္ငံ၊ ေနာက္တစ္ပိုင္းက တစ္ႏိုင္ငံစီ
ဟိနိန္ျပီးေက ယင္းဆုိင္ထဲမွာပဲ
နယ္စပ္မ်ဥ္းကို အနီေရာင္နန္႕ တားထားပါေရလတ္။ ယင္းအနီေရာင္လိုင္းနားမွာ
နယ္စပ္ေစာင့္ႀကပ္ေရးတပ္သားတခ်ိဳ႕က ထိုင္ေစာင့္နိန္ကတ္ပါေရလတ္။ ျပီနာက
အရက္ဘား(bar)နန္႕
မီးဖိုေခ်ာင္က တစ္ႏိုင္ငံမွာ၊ ခ်ေဘာင္သာနန္႕ တခ်ိဳ႕စားပြဲခံုတိက တစ္နိန္ရာမွာစီ ဟိနိန္ပါေရလတ္။
အထူးသျဖင့္
ဘီယာေသာက္ျပီးတုိင္း သီးေပါက္တတ္ေတ လူတိက ခ်ေဘာင္သာတစ္ခါလားတုိင္း
ယင္းနယ္စပ္အနီေရာင္မ်ဥ္းကို
ျဖတ္ရလု္႕ ပက္စပို႕ကို ထုတ္ထုတ္ျပကတ္ရလို႕ New York Times သတင္းစာႀကီးက
ေရးထားပါေရ။ ေကာင္းကို
ကတ္သိကတ္က် ျဖစ္လီဖို႕စြာကို စိုင္းစားယင္း စာေရးသူလည္း ေကာင္း ရယ္မိပါေရ။)

ေနာက္ထပ္ ႏိုင္ငံေပါင္း ၁၃ ႏိုင္ငံကလည္း အေႀကာင္းေႀကာင္းေႀကာင့္
လြတ္လပ္ေရး ရလာကတ္ပါေရ။
နမီးဘီးယားက ၁၉၉၀ခုႏွစ္ မက္လ ၂၁ ရက္မွာ ေတာင္အာဖရိက ႏိုင္ငံကနိန္ လြတ္လပ္ေရး
ရလားပါေရ။ ၁၉၉၀၊
ေမ ၂၂ မွာ ေျမာက္နန္႕ေတာင္ ယီမင္ႏိုင္ငံရို႕က စုေပါင္းယီမင္ႏိုင္ငံျဖစ္လားပါေရ။
၁၉၉၀ ေအာက္တိုဘာ ၃ မွာ
အေနာက္ဂ်ာမနီနန္႕ အေရွ႕ဂ်ာမနီေပါင္းျပီးေက ႏိုင္ငံတစ္ႏိုင္ငံျဖစ္လားပါေရ။ ၁၉၉၁၊
စက္တင္ဘာ ၁၇ မွာ
မားရွယ္ကြၽန္းစုတိနန္႕ မိုက္ခရိုနီးရွား (ကယ္ရိုလုိင္း ကြၽန္းစု)ရို႕က
အေမရိကန္ျပည္ေထာင္စုထိန္းခ်ဳပ္ထားေရ
ပစိဖိတ္ကြၽန္းစုတိထဲကနိန္ျပီးေက ကိုယ္ပုိင္ႏိုင္ငံတိျဖစ္လားပါေရ။ ၁၉၉၃၊ ဇန္နဝါရီ ၁ ရက္မွာ
ခ်က္ကိုဆလိုဗက္ကီးယားႏိုင္ငံ ျပိဳကဲြျပီးေက ခ်က္ ရီပက္ပလစ္ နန္႕ ဆလိုဗားကီးယားႏိုင္ငံအျဖစ္
အသြင္ေျပာင္းလားပါေရ။ အီသီယိုးပီးယားႏုိင္ငံတစ္စိတ္တပိုင္းျဖစ္ေတ
အီရီထရီးယားကလည္း ၁၉၉၃၊ ေမလ ၂၅
ရက္နန္႕မွာ ခဲြထြက္ျပီးေက ႏုိင္ငံသစ္တစ္ႏိုင္ငံ ျဖစ္လာပါေရ။ ၁၉၉၄၊ ေအာက္တိုဘာ ၁ မွာ
ပေလာ ေဒသကလည္း
အေမရိကန္ျပည္ေထာင္စုထိန္းခ်ဳပ္ထားေရ ပစိဖိတ္ကြၽန္းစုတိထဲက ထြက္ျပီးေက
ကိုယ္ပုိင္ႏိုင္ငံသစ္အျဖစ္
ရပ္တည္လာပါေရ။

အေရွ႕တီေမာေဒသေရ ၁၉၇၅ ခုႏွစ္မွာ ေပၚတူဂီလက္ထဲကနိန္ျပီးေက
လြတ္လပ္ေသာႏုိင္ငံအျဖစ္ ေႀကညာခပါေရ။
ေယေကေလ့ ၂၀၀၂ခုႏွစ္ ေမလ ၂၀ေရာက္ခါမွ အင္ဒိုနီးရွားလက္ထဲကနိန္
လြတ္ေျမာက္လားျပီးေက
ႏိုင္ငံသစ္တစ္ႏိုင္ငံ ျဖစ္လာပါေရ။ ၂၀၀၆ ခုႏွစ္ ဂ်ဴလမွာ ယခင္ဆားဘီးယားနန္႕ မြန္တီနီဂရိုးႏိုင္ငံက
မြန္တီနီဂရိုး
သတ္သတ္တစ္ႏုိင္ငံ၊ ဆားဘီးယား သတ္သတ္တစ္ႏိုင္ငံ ျဖစ္လာပါေရ။ လူထုဆႏၵခံယူမႈ၏
ရလဒ္အေပၚမွာ

သကည့္ၿပီးေက ဆံုးျဖတ္ခဲ့ျခြထြက္လုိက္ၾကတြာ ျဖစ္ပါေရ။ ေနာက္ဆံုးအနိန္နန္႕
လြတ္လပ္ေရး
ေသကညာေရးႏိုင္ငံအသစ္ဆံုးကေတာ့ ဆားဘီးယားက ၂၀၀၈၊ ေဖေဖာ္ဝါရီလ ၁၇
ရက္နိန္႕မွာ ခြဲျခထြက္လုိက္ေတ ကိုဆိုဗို
ေဒသျဖစ္ပါေရ။

အခုလက္ရွိအနိန္နန္႕ ေနာက္ထပ္ႏိုင္ငံသစ္တစ္ခုလည္း မၾကာခင္အတြင္းမွာ
ေပၚေပါက္လာႏိုင္ပါပ်ာယ္။
ခရစ္ယာန္ဘာသာဝင္ေရ ဆူဒန္ေတာင္ပိုင္းက မူဆလင္အာရပ္တိုင္းရင္းေရ ေျမာက္ပိုင္းက ခဲြေရး၊
တြဲေရးကို လူထုဆႏၵ
ေကာက္ခံယူနိန္ပ်ာယ္ ျဖစ္ပါေရ။ ႏွစ္ ၅၀ ေက်ာ္ ျပည္တြင္းစစ္ေၾကာင့္ လူေပါင္း၂
သန္းေက်ာ္ သိဆံုးၿပီးေရ ေနာက္မွာ
ဆူဒန္ႏိုင္ငံ၏ အနာဂတ္ ေျပာင္ေျမာက္ေတာက္ေျပာင္ဖို႕အတြက္ လူထုႀကီး၏
အခြင့္အေရးပဲ ျဖစ္ပါေရ။
ကမၻာ့အဆိုးရြားဆံုးအာဏာရွင္စာရင္းဝင္ အုိမာ အယ္လ္ ဘာရွီယာ ကလည္း
ယင္းလူထုဆႏၵကို အသိအမွတ္ျပဳဖို႕လို႕
ကတိျပဳထားပါေရ။ ယင္းကတိကို တည္မွတည္ကိုလည္း ကမၻာတ၀ွမ္းက
အနီးကပ္ေစာင့္ၾကည့္နိန္ၾကတပါပ်ာယ္။
အေမရိကန္သမၼတ ဘာရက္အိုဘားမားကလည္း 'ဆႏၵခံယူပဲြေအာင္ျမင္ေရးသည္
အာဖရိက၏ ရွည္လ်ားလွစြာေသာ
ဒီမိုကေရစီနန္႕တရားမွ်တေရး ခရီးလမ္းအတြက္ အားတက္စရာ၊
ဂုဏ္ယူ၀မ္းေျမာက္စရာတစ္ခု ျဖစ္လာပါလိမ့္မည္'
New York Timesသတင္းစာႀကီးမွာ ေရးသားလုိက္ပါေရ။ အာဖရိကတုိက္အတြက္သာမက
ကမၻာတ၀ွမ္းလံုးဟို
ဖိႏွိပ္ခံျပည္သူ၊ လူမ်ိဳးတိအတြက္လည္း အားတက္ေက်နပ္စရာတစ္ခုျပင္ မဟုတ္ပါလာ။

ကဲ...က်ေနာ္ရို႕အေလ့ ဇာခါေရာက္ဖို႕လဲ...

1. Rosenberg, Matt., New Countries of the World,
http://geography.about.com/cs/countries/a/newcountries.htm, accessed January 9, 2010.
2. The Associated Press, "Obama: World is watching Sudan referendum",
http://www.washingtonpost.com/wppdyn/content/article/2011/01/09/AR2011010901329.html,
accessed on January 9, 2010

Posted by Kyaw Htoo Aung